

Onze Problemen *)

„Scientia est certa verarum propositionum cognitio”

(Leibniz)

De Redactie heeft het wenschelijk geoordeeld om onder bovenstaanden titel 'n nieuwe rubriek in ons tijdschrift te openen. Ieder die regelmatig de vergaderingen van onze vereenigingen bezoekt, is ervan doordrongen, dat naast het aanhooren der voordrachten een enorme waarde moet worden toegekend aan het persoonlijk contact met collega's, aan het uitwisselen van gedachten en problemen. Niet zelden blijkt de juiste beteekenis van een moeilijke voordracht eerst na de discussies duidelijk tot ons door te dringen. Uit de spanning der tegenstellingen tusschen theorie en praktijk wordt dan dikwijls een nieuwe gedachte geboren die de oplossing brengt van het gestelde probleem.

Leven brengt leven voort en door in een tijdschrift de mogelijkheid te scheppen tot uitwisseling van gedachten over gestelde problemen wordt tegemoet gekomen aan den eisch die gesteld wordt door alles wat levend en levenwekkend zijn wil, gelijk ons tijdschrift.

Zij, die in de dagelijksche uitoefening hunner praktijk niet regelmatig voor problemen komen te staan, hebben het Tijdschrift voor Tandheelkunde en andere tijdschriften natuurlijk niet noodig. Dit zijn de probleem-loozen waarvoor de tandheelkunde een dood begrip is.

Maar omgekeerd, voor hen, die zoo gelukkig zijn dat iedere werkdag nieuwe problemen opwerpt, moet ons tijdschrift de mogelijkheid bieden om van gedachten te wisselen over twijfelachtige strijdvragen.

Wij zullen ons hierbij, in den geest van ons tijdschrift, eenigszins moeten beperken. Voor bespreking van zuiver materiele en Maatschappij-vraagstukken, ziekenfonsaangelegenheden, technikers-problemen enz. biedt het Mededeelingenblad van de Maatschappij immers ruimschoots gelegenheid. Het spreekt dus vanzelf dat zich hierbij grensgebieden voordoen, waarbij de Redactie zich het recht voorbehoudt om opname van inzendingen te weigeren. Dat hierbij echter een zekere soepelheid zal moeten worden betracht, blijkt reeds duidelijk, wanneer wij het geheele terrein overdenken van de sociale toepassingsmogelijk-

*) Correspondentie voor deze rubriek te richten aan den heer R. W. Broekman, Lawick v. Pabststraat 43, Arnhem.

heid van hetgeen door de moderne tandheelkundige wetenschap wordt geëischt. Tot dergelijke grensgebieden kunnen eveneens gerekend worden de problemen die zich voordoen in de professioneele, ook wetenschappelijke, ethiek.

Het ligt niet in de bedoeling om de discussies over een onderwerp ad libitum voort te zetten. Getracht zal worden om na een door de Redactie te bepalen moment tot een synthese van begrippen te komen waartoe de medewerking van enkele collega's werd verkregen.

Omdat de plaatsruimte voor deze rubriek tot een bepaald aantal pagina's moet worden beperkt, worden zij, die hun vragen wenschen in te zenden, verzocht om te denken aan de woorden van Goethe: „In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister". De Redactie zal het daarbij bijzonder op prijs stellen als de inzender een korte persoonlijke visie op het door hem aangesneden onderwerp toevoegt aan zijn uiteindelijke vraag. Ieder probleem, in de beteekenis van twijfelachtige strijdvraag, kan van minstens twee zijden worden belicht. Men trachte bij inzending op duidelijke wijze aan te geven, welke gedachtenontwikkelingen tot het gestelde conflict hebben geleid. Het bestaan van een probleem veronderstelt immers de aanwezigheid van een conflict binnen den geest; een conflict tusschen tegengestelde wetenschappelijke of sociale opvattingen, een conflict tusschen praktische uitvoeringsmogelijkheden of een conflict tusschen wetenschap en praktijk.

Naast het stellen en zoo mogelijk oplossen van problemen, wordt deze rubriek geopend voor het poneeren van persoonlijke inzichten en stellingen met een aanvechtbaar karakter. „Gelijk hebt ge, als ge denkt, dat ge het hebt," zei Pirandello.

Iedere lezer van ons tijdschrift krijgt hierdoor de gelegenheid om zelfs zijn meest revolutionnaire inzichten, mits behoorlijk gemotiveerd en in aanvaardbare bewoordingen gesteld, tot uiting te brengen. Wanneer men tijdens of na een vergadering gelegenheid heeft om in een kleinen kring van gedachten te wisselen over verschillende onderwerpen, staat men verbaasd over de lichtvaardigheid, maar ook over de diepzinnigheid, waarmee soms uitermate belangrijke onderwerpen worden afgedaan of opgelost. Dikwijls worden wij verrast door kleine praktische uitvindingen wanneer wij bij een plaatselijk collega binnenloopen en tot het heiligdom van zijn praktijkkamer worden toegelaten. Het is jammer wanneer dit alles tot een kleinen kring beperkt blijft en het is goed om ook hiervoor enkele pagina's van ons tijdschrift beschikbaar te stellen.

Dat wij ons hierbij niet beperken tot de wetenschappelijke tandheelkunde in engeren zin, maar evenzeer onze aandacht wijden aan de grenswetenschappen zooals alg. Geneeskunde, alg. Biologie, Anthropologie, Genetica, Physionomie, Phonetiek enz. enz. is wel vanzelfsprekend. Terwijl daarnaast „de tandarts en de samenleving" een belangrijk hoofdstuk van de rubriek zal kunnen vormen.

Wanneer wij op deze wijze onze discussies kunnen houden op behoorlijk peil, zij het dan ook met verschil van inzicht en opvatting, dan

is het bijna overbodig om u in dit verband de woorden van Pirandello in herinnering te brengen: „Ge zoudt wel eenigen eerbied kunnen toonen voor wat anderen met hun oogen zien en met hun vingers tasten, zelfs als het precies het tegenovergestelde is van wat gij ziet en tast”. Met deze woorden openen wij deze nieuwe rubriek, rekenende op uw aller medewerking en . . . moeilijkheden.

REDACTIE

De Maatschappij=vergadering

14 en 15 Maart 1947

Het was wel een ietwat ongewone omgeving waarin de Maatschappij haar dertigste Jaarvergadering hield, al bevonden de deelnemers aan de refresher courses van de „Ivory Cross Expedition” zich niet op onbekend terrein. Alleen had de groote dinerzaal van het Kurhaus te Scheveningen haar feestelijk aanzien van toen verwisseld voor een meer nuchter aspect, passend bij de zakelijke sfeer waarin dien Vrijdagmiddag de collega's elkaar ontmoetten om kennis te nemen en zich rekenschap te geven van het Mij. beleid in het afgelopen jaar.

Niet alleen de plaats van samenkomst, ook het tijdstip was in afwijking van de traditie; in de bisschopsstad, van ouds het verzamelpunt, was begin Februari de uiterste termijn, nu was het half Maart geworden. Van het een zoowel als van het ander was de Jaarbeurs de oorzaak, welke, naar achteraf bleek, noodeloos tot een verlegging van het operatieterrein had geroept. Maar gedachtig aan de onthulling in het jaarverslag van den secretaris, dat de afdeling Den Haag en Omstreken met ruim 200 leden min of meer het zwaartepunt van de Mij. was geworden, kon men vrede hebben met deze van de traditie afwijkende geïmproviseerde „plaatsbepaling”, voor zoover het Kurhaus op zich zelf daartoe niet reeds aanleiding was. Oü peut on être mieux, al was de zeewind nog snijdend en het sneeuwrestant alom tegenwoordig!

Onwillekeurig gingen de gedachten terug naar het vorige jaar toen de eerste bijeenkomst na de bevrijding werd gehouden in een uitverkocht huis van met spanning geladen en ten deele op sensatie beluste aanwezigen. Thans was daarvan niets meer over, de springvloed van gelegenheidstoeloop was geweken, zoodat Stork voor „slechts” een 180-tal belangstellenden zijn voorzitterlijke openingsrede hield, waarin hij het late tijdstip der bijeenkomst verontschuldigde en een ietwat in mineur gestemd exposé gaf van de problemen waarvoor een oplossing moest worden gezocht, die slechts ten deele was verkregen. Hij troostte zich echter met de wetenschap, dat, blijkens officieele uitlatingen, ook in het door den oorlog niet rechtstreeks beroerde Amerika groote moeilijkheden op tandheelkundig terrein waren gegroeid, al vertoonden die ook een anderen aard dan in ons door vijf jaar bezetting uitgeloopte land, waar alles, ook buiten de tandheelkunst, een probleem vormde.

Overgaande tot de feiten van het afgelopen jaar memoreerde de voorzitter in de eerste plaats de verschijning van het bekende rapport van de Commissie van Advies inzake de reorganisatie van het tandheelkundig onderwijs en het daaruit voortgesproten wetsontwerp, hetwelk, naar hij vertrouwde, binnen enkele maanden de opleiding der tandartsen zou brengen op het universitaire plan, waarnaar jaren was gestreefd. Daarnaast bleef nog te voorzien in de sociale voorbereiding van den jongen tandarts en het wegwijs maken in den doolhof der beroepsethiek, beide terreinen waarop, naar hij zeide, dagelijks groote fouten worden gemaakt door gemis aan voorlichting.

Daarna sprak hij over de bestaande ontevredenheid, gevolg van een door den oorlog verstoord geestelijk evenwicht, die zich ook weerspiegelde in het verenigingsleven, vooral in een jong vak als het onze, dat naast de wetenschappelijke een snelle sociale ontwikkeling had doorgemaakt, die bezwaarlijk kon worden bijgehouden. Het

tekort aan practici, voor een niet gering deel gevolg van militaire maatregelen, had daarbij een bovenmenselijke taak op de schouders der tandartsen gelegd. In dit licht bezag hij tevens de huidige regeling van het ziekenfondswezen die, onder dwang van den bezetter ingevoerd, een moeilijk te overwinnen antipathie bij de medewerkers had opgewekt, waarbij de overheid weinig haast aan den dag legde om haar van de Deutsche „inluipsels" te ontdoen.

Daarnaast werd een ingrijpende overheidsbemoeiing op dit gebied algemeen gevoeld als een gevaar voor het beroep. Bij de gevoerde onderhandelingen moest echter worden uitgegaan van het onveranderlijke feit dat de regeling er nu eenmaal was en dat de Mij, het instituut als zoodanig had te aanvaarden. Daartegenover diende de overheid rekening te houden met onze wenschen, want ook de overheid had belang bij rust en tevredenheid met de voorwaarden waaronder het werk moet worden verricht. Een regeling van het ziekenfondswezen, tot stand gekomen onder toezicht van de regering, mocht echter niet ontaarden in bemoeizucht. De praeses was overtuigd, dat de overheid prijs stelt op een goede verstandhouding. Het was echter noodzakelijk dat de organisatie kon worden gezien als de vertegenwoordigster der tandheekunde en dat de overheid overtuigd kon zijn dat met haar gemaakte afspraken ook werden nagekomen. Helaas, door gebrek aan discipline ontbrak hieraan het een en ander, zoo constateerde, hij, en dit leidde tot vertraging en weerstand bij de betreffende instanties. Er was in de Mij, een groep, die op verbreking van het contact met de overheid aandrong, maar hij vroeg zich af hoe deze zich de situatie dan voorstelde en wat de gevolgen zouden zijn. De positie der aan de ziekenfondsen verbonden tandartsen zou practisch onmogelijk worden met als gevolg maatregelen en officieele mededeelingen welke geenszins bevorderlijk zouden zijn voor het aanzien van het beroep. Neen, dit was niet de goede weg, niet angst, maar zakelijke overweging deed dit vaststellen! Hij deed een beroep op aller medewerking opdat een organisatie zou worden hersteld, die over het onontbeerlijke gezag beschikte; thans hing, aldus de voorzitter, de Mij, als los zand aan elkaar, gevolg van de verbrokkeling. Hij erkende dat het begerde verrichtingstarief nog niet was bereikt, maar betreurde dat financieele motieven de drijfveer vormden voor dit desideratum, als basis van een goede tandheekundige verzorging der verzekerden. Natuurlijk behoefde geen philanthropie het uitgangspunt te zijn, de ziekenfondshulp vormde voor de meesten een belangrijk deel van hun bestaan. Tegenover de veel verspreide meening van het publiek dat de tandarts op een gemakkelijke wijze veel geld verdient, stond de werkelijkheid van het sloopende bestaan dat hooge eischen stelde aan het uithoudingsvermogen en recht gaf op een behoorlijke financieele verzorging van den ouden dag.

Tot slot stond de voorzitter nog stil bij de ingrijpende militaire maatregelen. Bij de betreffende instanties had hij met klem aangedrongen op beperking, ten einde den noodtoestand bij de tandheekundige verzorging der burgerbevolking niet nog verder te vergrooten. Als gevolg van het nijpende tekort aan tandartsen was de schooltandverzorging geheel in het gedrang gekomen, juist de eenige rationeele basis waarop een goede sociale gebitsverzorging kon worden opgebouwd.

Aan het eind gekomen van zijn rede, was hij overtuigd niet veel opbeurends te hebben laten hooren, maar hij wekte zijn gehoor op om voor de belangen der tandheekunde op de bres te blijven staan.

Na deze inleidende beschouwing werd overgegaan tot de op den beschrijvingsbrief vermelde agendapunten. De reeds gepubliceerde notulen van de ten vorigen jare gehouden eerste algemeene vergadering na de (officieele) herrijzing der Maatschappij werden alsnog goedgekeurd. Onder de ingekomen stukken was een brief van Becker, behelzende de mededeeling omtrent een testcase inzake prothetische prijsopdriving, na behandeling waarvan de zaak door den tuchtrechter was geseponeerd. Met deze behandeling was vastgesteld beneden welke grens (f 200 voor een volledige prothese) moeilijkheden met de Prijsbeheersching niet behoeften te worden verwacht. Aangezien deze uitspraak voor de geheele tandheekunde van belang was, meende de briefschrijver dat de kosten van het proefproces niet ten laste mochten blijven van de beide daarbij betrokken collega's, hetgeen niet alleen billijk zou zijn doch ook een kwestie van prestige van de Mij. De voorzitter verwees naar de begrooting alwaar een hierop betrekking hebbende post was uitgetrokken.

Uit het uitvoerige jaarverslag van den secretaris, die vervolgens aan het woord kwam, zij aangestipt, dat het ledental tot 1300 was gestegen en weldra nog met 50 zal vermeederen. Dat de afdeling Den Haag in getalsterkte aan de spits gaat werd in den aanvang reeds vermeld. Voor het lidmaatschap bedankten in het verstreken jaar 7, terwijl 29 leden in verband met de komende zuivering werden geschorst. Door overlijden verloor de Mij. ten slotte 6 leden.

Het verslag bevat voorts o.m. de overeenkomst voor hulp aan gerepatrieerden, waarvan circa 10.000 personen gebruik hebben kunnen maken, zonder dat zulks onmiddellijke financieele gevolgen voor hen meebracht. Administratief beteekende zulks de contrôle van niet minder dan 70.000 declaratiestaten.

De vele beslommingen (tot zelfs toewijzing van horloges!) deden den huidige functionaris zoeken naar een organisatie van het secretariaat der Mij., waarbij de secretaris veel minder is belast en continuïteit bij persoonsverwisseling zou zijn gewaarborgd. Hij meende dat door de ontworpen personeelsbezetting aan te stellen voorwaarden werd voldaan, waardoor de Mij. bij het heengaan van den secretaris ontslagen was van materieele verplichtingen, gelijk in het verleden hebben bestaan.

Hierna waren we genaderd tot het financieele gedeelte zooals dit culmineerde in het indrukwekkende eindbedrag van de voor het loopende jaar opgestelde begrooting. Maar eerst moest nog met het verleden worden afgerekend. Boers, als penningmeester gaf een overzicht van den stand der geldmiddelen, dat niet bepaald bemoedigend klonk. Over de periode 1 Februari—31 December 1946 was er een tekort van 15 mille, ten deele een erfenis uit den bezettingstijd, ten deele een gevolg van de late betaling der contributies. Ten aanzien van dit laatste deed hij een beroep op meerdere voortvarendheid der afdelingspenningmeesters. Trouwens, op het stuk van vlotte nakoming van verplichtingen tegenover de Mij. schijnt de wet der traagheid voor velen van onoverkomelijke kracht te zijn: naar Berman namens de verificatiecommissie onthulde waren niet minder dan 700 leden nog in gebreke met het betalen van den hoofdelijken omslag over het vorige jaar! Ook het indienen van declaraties werd niet gekenmerkt door voortvarendheid, wat het werk van den penningmeester ten zeerste bemoeilijkte. Ten dezen drong de verificatiecommissie er op aan dat zij door een behoorlijke specificatie zouden worden gestaafd.

Voor het loopende jaar waren de aspecten nog minder opwekkend; het tekort op de begrooting beloopt 34 mille aan oude schulden, waarvan 24 mille uit den bezettingstijd. Een tekort aan kasmiddelen bemoeilijkte de functioneering van het Mij.-apparaat. Een hooge hoofdelijke omslag was onvermijdelijk om het gapende tekort te overbruggen.

Van verschillende zijden werd in dit verband geïnformeerd naar de vroegere bezittingen, welke na ontbinding van de Mij. aan de voormalige Tandartsenkamer waren overgedragen. De effecten waren nadien, volgens den voorzitter, „in oostelijke richting" verdwenen. Aangaande de activa van genoemde Kamer, ten bedrage van 160 mille, waarvan f 115.000 bij de Rotterdamsche Bank in deposito, was nog niets met zekerheid bekend, al gaf een bericht omtrent restitutie van vroegere eigendommen aan de Mij. tot bev. der Pharmacie hoop, dat onze organisatie te zijner tijd ook weer hersteld zou worden in haar financieele rechten. Van welken aard en omvang deze, na afrek van de onbekende beheerskosten, zouden zijn, was nog in den schoot der toekomst verborgen. Het beheer over het archief van de Tandartsenkamer was inmiddels in andere handen overgegaan, waarbij het thans aan een onderzoek, waarin ook de Mij. door een harer leden vertegenwoordigd was, geheel is onttrokken. Een lid van de Rekenkamer had, naar verluide, aan de nieuwe beheerders bereids verslag uitgebracht over 1944. Met het oog op het groote financieele belang bepleitte Henry een aandrigen op spoedige rekening en verantwoording van de gelden, die volgens den voorzitter goed beheerd en buiten allen twijfel aanwezig zijn. Ten einde den penningmeester spoedig in het bezit te stellen van de contributies, beval hij automatische gireering aan, hetgeen naar bleek, voorsnog niet mogelijk is. Centrale inning was in elk geval een dringende wensch van den penningmeester.

Het kon wel niet anders of de begrooting voor het loopende jaar leverde voldoende stof voor algemeene beschouwingen. Van Hasselt opende de rij en vreesde dat het hooge eindbedrag en de daaruit resulterende contributie de toetreding van nieuwe

leden zou remmen en wellicht ook anderen zou verleiden om het lidmaatschap te beëindigen. De algemeene verarming van ons land, gevoegd bij de hooge belastingen deed de vraag rijzen of wij ons wel een zoo hooge contributie konden veroorloven. Voor het geval een en ander ernstige afmetingen zou aannemen beteekende zulks dat de Mij. niet meer als vertegenwoordigster der professie zou kunnen gelden en noodzakelijke maatregelen van discipline aan effect zouden inboeten door een onevenredig aantal practici, die daardoor niet konden worden getroffen. Hij gaf daarom het D.B. ernstig in overweging de begrooting met het snoeimes na te gaan. Het groote aantal D.B.-vergaderingen met de daaraan verbonden uitgaven noemde hij ten slotte als voorbeeld waarop beperking en bezuiniging konden worden toegepast.

Tegen het stelsel van hoofdelijke omslagen had Orth overwegend bezwaar, wijl op die manier het bedrag van de contributie een verwrongen beeld gaf van de financieele verplichtingen der leden. Hoofdelijke omslagen, die tezamen twee en een half maal het bedrag der contributie beliepen, zouden menigeen rauw op het lijf vallen. Verhooging der laatste tot f 75 à f 80 paste, zoo meende hij, meer bij de huidige omstandigheden. De aflossing in eens van de oude schuld had evenmin zijn instemming, eensdeels omdat zij de verplichting vormde van de leden uit het verleden, met inbegrip van de thans gemobiliseerde tandartsen. Aan verdeling over drie jaren event. voldoening uit loopende vorderingen meende hij, evenals Van Eck, de voorkeur te moeten geven. Van Hasselt verklaarde de oude schuld het gevolg van het niet-innén van contributie tijdens de bezetting, terwijl de Mij. ondergronds was blijven voortwerken.

Hoewel zelf lid van de C.Z.C., deinsde Edel terug voor het bedrag van 12 mille, waarmede de werkzaamheden dezer commissie zouden worden gehonoreerd; met name achtte hij een vacatiegeld van f 30,— per dag sterk opgedreven en hij stelde dan ook voor dit te schrappen om geen precedent te scheppen voor andere commissies. De vacatie werd echter in bescherming genomen door Berkenbosch Berends, die daarin een rechtmatige vergoeding zag voor de groote tijdsopoffering die het werk der C.Z.C. van haar leden vergde. Het leek hem echter logisch om deze uitgaven te brengen ten laste van hen, te wier behoeve de commissie haar werkzaamheden verrichtte en er het meeste profijt van hadden. Hij stelde daarom voor de z.g. tandartsenpot hiervoor aan te spreken.

Op de begrooting „afpingelen” had niet de sympathie van Van der Heyden, er zat niets anders op dan deze in den ontworpen vorm te aanvaarden in de verwachting dat aan de hooge ervan evenredige resultaten het gevolg zouden zijn. Veel was reeds bereikt, maar er stond, zoo zeide hij, nog veel op stapel dat, naar hij hoopte, eerlang ook te water zou worden gelaten. Aanneming der begrooting impliceerde tevens aanvaarding van de voorstellen der afdeelingen, wilde men een betrouwbaar beeld krijgen van wat de reorganisatie der Mij. aan financieele consequenties met zich zou brengen. Dan wist men waar men aan toe was met het oog op de vaststelling der verhoogde contributie. Met de oude schuld wilde hij korte metten maken door haar uit de wereld te helpen. Ten aanzien van de kosten der C.Z.C. was hij evenmin angstvallig; als het waar mocht zijn dat 90 % der tandartsen uit haar werk rechtstreeks voordeel trokken, dan hadden de overige Mij.-leden zonder fondspraktijk er nog veel meer belang bij aldus gevrijwaard te blijven voor een actief aandeel in deze sociale voorziening.

Tegen het standpunt van vrijgevigheid stelde Pool zich te weer. Niet op kleinigheden afdingen, zooals de vorige spreker propageerde, was de methode van den hoogen boom en hij viel Van Hasselt bij in zijn verzoek aan het H.B. om de begrooting nog eens in details onder de loupe te nemen. Veel kleintjes maakten, zoo zeide hij, een groote en om de behulpzame hand te bieden somde hij een indrukwekkende lijst op van posten die naar zijn overtuiging voor vermindering in aanmerking kwamen, als daar zijn: uitgaven voor het secretariaat, pandhuur, reiskosten van het personeel en van het D.B., stenograaf, bureaunkosten C.Z.C., juridische adviezen. Ook in de exploitatie van het Mededeelingenblad wilde hij duchtig het mes zetten: geen uitgaven meer voor correctie op taal, noch voor geteekende portretten of andere illustratieve opulstering van den tekst. Daartegenover wilde hij de opbrengst der advertenties zien opgevoerd.

De voorzitter, in zijn beantwoording der verschillende critici, erkende de bezwaren van een drastische contributieverhoging, de buitengewone uitgaven voor hulpverlening aan oorlogsslachtoffers en gemobiliseerde collega's noopen tot het opleggen van extra-bijdragen, zoomede de geringe liquiditeit door gebrek aan kapitaal en reserves. Herhaald overleg met den economischen adviseur leverde geen aangrijpingspunt op voor noemenswaarde bezuiniging. De talrijke vergaderingen van het D.B. brachten geen bijzondere onkosten met zich mee, wel deden het de noodzakelijke reizen voor het bijwonen van de vergaderingen der onderwijs-commissie en de bezoeken aan Kamerleden in verband met de voorgenomen reorganisatie van het tandheelkundig onderwijs. De oude schuld wilde hij zoo spoedig mogelijk aflossen, dit leek hem dringend noodig. Tegen het navorderen van contributie over de bezettingsjaren had hij bedenking; veel leden hadden toch al het noodige bijgedragen voor het verzet in zijn vele uitingen, zoodat het moeilijk was nogmaals een beroep op hen te doen. Voor de wijze van contributieheffing zou de reorganisatie-commissie den passende vorm moeten bepalen zoomede voor de financiering van de uitgaven ten behoeve van de C.Z.C. De schadeloosstelling voor de leden dezer commissie was historisch ontstaan om het lidmaatschap aantrekkelijker te maken; de wenschelijkheid van afzonderlijke contributies voor de Mij. en voor deelname aan het ziekenfondswerk zou de reorganisatie-commissie worden voorgelegd. Inzake de gewraakte vacatiegelden verklaarde de voorzitter nog dat de functies van voorzitter en secretaris zich voor dit stelsel van vergoeding niet leenden. Vandaar dat deze functionarissen bij de C.Z.C. een vaste toelage genoten, zijnde zulks ook voor de Mij. voordeliger. Ook de voorzitter der Mij. kwam daarvoor in aanmerking; tot een voorstel van het H.B. om deze op f 8000,— te bepalen was in de tevoren gehouden vergadering van dit college besloten. Op de inderdaad hooge kosten van het apparaat der Mij. viel niet te bezuinigen. Een ruimere behuizing voor het bureau van het secretariaat was dringend noodig, de omvang der binnenkomende en te beantwoorden brieven (150 per dag) alleen al stelde eischen aan de personeelsbezetting en organisatie van het bureau. Het was, zoo ging hij voort, geenszins de bedoeling van den hoogen boom te leven; hij zou zijn best doen om zooveel mogelijk te blijven beneden de uitgetrokken posten; de begrooting was meer bedoeld als uiterste grens waarboven niet mocht worden uitgegaan. Het Mededeelingenblad, troetelkind van Broese van Groenou, stelde wel is waar niet onbelangrijke eischen aan de geldmiddelen, maar hoofdelijk berekend kwam de jaarlijksche uitgave op f 4,80 per lid. Met inbegrip van allerlei bezuinigingen en niet terugkeerende oprichtingskosten hoopte de redactie eerlang tot een winstgevende exploitatie te geraken.

Nadat Planteydt en Berkenbosch Berends hun onvoorwaardelijk vertrouwen in het financieel beleid van het D.B. hadden uitgesproken en Orth de toezegging had ontvangen dat de posten der begrooting niet zouden worden overschreden (o.o.v., was de voorzitterlijke restrictie), werd deze goedgekeurd met inbegrip van: het voorstel om de kosten der C.Z.C. gedeeltelijk ten laste te brengen van den „tandartsenpot“, de genoemde toelage van den voorzitter en het plaatsen van een pro-memoriepост op de balans voor het oorspronkelijke effectenbezit.

Verskillende agendapunten werden na de diner-pauze zonder veel oponthoud afgewerkt. De aftredende verificatie-commissie (Mej. Avis, Berman en Van Walbeek) werd bij acclamatie herkozen en de afdeulings-jaarverslagen, bereids in enkele opeenvolgende nummers van het Mededeelingenblad opgenomen, gaven geen aanleiding tot gedachtenwisseling of het stellen van vragen. Van de zich daarbij aansluitende jaarverslagen der diverse commissies werd met dat van de C.Z.C. de rij geopend. Daarin werd gememoreerd dat begin 1946 de taak der commissie was vastgelopen en welke pogingen zijn gedaan om de werkzaamheden, door hernieuwde onderhandelingen met het Staatstoezicht op het Zf. wezen, weer op gang te brengen, hetgeen naderhand heeft geleid tot het vormen van een speciale delegatie, bestaande uit twee leden van het D.B. en twee van de C.Z.C. De oude controversie: huisbehandeling tegenover die in een kliniek, nam in Utrecht weer een acuten vorm aan, waarbij de meerderheid de kliniek-behandeling afwees. In de hoofdstad daarentegen bleek juist van een tegenovergestelde gezindheid. Teneinde de uiteenlopende zienswijzen, gebaseerd op specifiek plaatselijke en gewestelijke toestanden, tot hun volle recht te doen

komen was de commissie uitgebreid met een vertegenwoordiger uit de groote stad en eeh uit de provincie, bijgenaamd het platteland. Vervolgens passeerden het veel beroering verwekt hebbende optreden van de Prijsbeheersching met de daarbij aansluitende behandeling van een overtreding voor den economischen rechter te Breda en de Prijzenbeschikking 1946, die eveneens veel stof deed opwaaien, de revue. De met veel moeite tot stand gekomen overbruggingsregeling met haar commissie ad hoc en de gelijkstelling in het begin van dit jaar van vrijwillig- met verplicht-verzekerden sloten de reeks van in het licht geplaatste maatregelen. Het verslag eindigde met vast te stellen dat de moeilijkheden vele waren geweest en de erkenning dat fouten waren gemaakt. Van de bemoeiingen der zooveen reeds genoemde delegatie werden echter voor de toekomst goede verwachtingen gekoesterd.

Van de aanwezigen voelde niemand behoefte zich in het aldus ontvouwde verleden verder te verdiepen, alleen vernamen zij nog op een vraag van Heemskerk Ducker, dat inzake de contrôle op de verrichtingen met het Staattoezicht volledige overeenstemming was bereikt en zeer binnenkort tot een desbetreffende „stichting” zal worden overgegaan.

In het vervolgens uitgebrachte verslag van de commissie voor schooltandverzorging werd o.m. melding gemaakt van het besluit om koperamalgaam voortaan te elimineren vanwege zijn semi-permanente karakter, waardoor deze sociale voorziening voor financieelen steun van de ziekenfondsen niet in aanmerking kon komen. De resultaten van het particuliere initiatief inzake de financiering waren in het afgelopen jaar onvoldoende gebleken. Aangezien de ziekenfondsen in beginsel bereid bleken in de kosten der schooltandverzorging bij te dragen was in een nota van het D.B. aan de Commissie van advies voor het Ziekenfondswezen financieele deelname gevraagd op de basis van het aantal verzekerden, en het gemiddelde aantal vullingen per schoolkind, met inbegrip van de kosten voor onderzoek en administratie.

Aan de schooltandverzorging zelf kon door gebrek aan beschikbare tandartsen geen uitbreiding worden gegeven; gelijk de Voorzitter later toevoegde werd alleen op papier geregeld. De dagtaak van den schooltandarts werd, aan de hand van opgedane ervaring, bepaald op 6 ochtenden van 2½ uur bij een maximum van 4000 kinderen, waarbij ook tijd beschikbaar bleef voor het polijsten der vullingen, mondverzorging en administratie. De salariering per werkochtend werd bepaald naar het aantal gelegde vullingen. De voorkeur der commissie ging uit naar een dienstverband van 3 ochtenden per week.

De werkzaamheden der onderwijs-commissie, hadden blijkens gedane mededeeling in hoofdzaak bestaan in voorbereiding van eenige rekesten met betrekking tot de bestaande moeilijkheden bij het onderwijs te Utrecht en in verband met een nieuwe organisatie van de tandheilkundige opleiding in Indonesië.

Inzake de onbevoegde uitoefening gaf van Lenning een overzicht van een door de desbetreffende commissie ingestelde enquête naar den aard en omvang van de clandestiene activiteit. Alhoewel het resultaat matig genoemd werd, verschaftte het advertentie-materiaal en verdere gegevens omtrent 250 gevallen. In Amsterdam, Rotterdam en Eindhoven werd door de politie bij geconstateerde overtreding het instrumentarium in beslag genomen, waarvan de overzichtgever hoopte dat het verbeurd zou worden verklaard. Hij bepleitte de noodzakelijkheid om deze actie over het geheele land te doen plaats hebben en haar niet tot enkele groote steden te beperken. Volgens den Voorzitter had de directeur-generaal van de Volksgezondheid van veel belangstelling voor het hardnekkige euvel blijk gegeven; niettemin was van voortvarendheid bij de bestrijding weinig te bespeuren.

Het door de commissie aanbevolen en h.i. succesvolle middel van inschakeling van de Kamers van Koophandel, ten einde de vestiging van onbevoegden onder de camouflage van een tandtechnisch laboratorium te verhinderen, had volgens Becker een bedenkelijken kant: voor de betreffende adviseerende ondervakgroep was dat een dekmantel om onwelgevallige, bona fide concurrentie te weren, ook al was van gevaar voor onbevoegde uitoefening geen sprake. Hij verzocht dan ook het D.B. om aan deze aangelegenheid de noodige aandacht te schenken. Mijnarends wees op de werkzaamheid van tandartsen in de z.g. klinieken van onbevoegden, die, naar Sporenberg toelichtte, buiten de onbevoegde uitoefening staan en alleen door de

colleges voor medisch tuchtrecht op grond van hun onethisch gedrag ter verantwoording kunnen worden geroepen. Dit kon echter het beste geschieden op klacht van den inspecteur der volksgezondheid; de organen der Mij. deden beter daarbij achter de schermen te blijven. Een ingrijpen van de overheid op het gebied der onbevoegde uitoefening was geheel afhankelijk van het standpunt dat ten dezen op het Departement van Justitie werd ingenomen.

Ook de toenemende advertentie-activiteit werd ter sprake gebracht, waarbij naar voren kwam, dat het voor de betreffende dagbladen niet mogelijk was zich van de onbevoegdheid der adverteerders te vergewissen.

Het rapport van de commissie tot voorbereiding der hulpverlening aan tandartsen in militairen dienst, waarin wordt voorgesteld een bijdrage van f 20,— per maand te vragen van hen, die daarvoor niet werden opgeroepen, lokte om te beginnen een compliment uit van Sanders voor de duidelijke uiteenzetting en keurige wijze van uitvoering. Daarnaast gaf het ook aanleiding tot het stellen van vragen. Van Houtte, als voorzitter, stelde zich bij de beantwoording op het standpunt dat, hoewel de regeling voor het geheele land was bestemd, de commissie zich bij plaatselijke overeenkomsten, indien deze gunstiger waren of tot volle tevredenheid der betrokken collega's aanleiding gaven, van inmenging, zou onthouden. Voor het overige zou hij het verlenen van steun rekening gehouden worden met persoonlijke omstandigheden en van geval tot geval worden beslist. Met de ondersteuning dacht de commissie, bij aanneming van haar voorstellen, terug te gaan tot 1 Juli '46, zooda niet ten volle dan toch in elk geval op een kleiner schaal. Omtrent het verplicht stellen van de gevraagde bijdrage waren de meeningen in het H.B. verdeeld; de commissie gaf de voorkeur aan een vrijwillige contributie, aangezien dit voor de gesteunde collega's aangenamer was en een meer sympathieke vorm; de toezeggingen hadden bovendien de verwachting overtroffen. Vermooten maakte zich tot tolk van de collega's die bezwaar maakten tegen een collegiaal onderzoek van hun financieelen toestand; mocht dit noodig geoordeeld worden dan vond hij een vertrouwensman (accountant, notaris) daarvoor meer aangewezen. Een dusdanig onderzoek ging, naar Van Houtte verklaarde, de commissie te ver. Zij ging uit van de veronderstelling dat steun slechts uit noodzaak zou worden gevraagd en was tevreden als de verstrekte gegevens een betrouwbaaren indruk maakten. Tot besluit gaf Van der Werff uiting aan de bezwaren van de afd. Limburg tegen het uniforme bedrag der contributie en de vage bewoordingen der aanvraagformulieren waarin niet voldoende rekening was gehouden met de sterk uiteenlopende persoonlijke omstandigheden, zooals gezinssterkte, ongehuwden staat en bijzondere lasten. De terughoudendheid der collega's uit zijn afdeling moest alleen aan dit tekort aan gedetailleerde uiteenzetting worden toegeschreven en hij stelde de medewerking der afdeling afhankelijk van de nadere inlichtingen waarop hij meende te mogen rekenen. De aanaarding der voorstellen van de commissie bracht tevens wijziging in taak en naam; van nu af aan werd zij tevens belast met de hulpverlening zelve, die zij tevoren had ontworpen. Tot dat doel had zij zich nog twee leden geassmeerd: Mouly en Zweede.

Ten einde den Zaterdag zooveel mogelijk vrij te houden voor de behandeling der ziekenfonsaangelegenheden werden dien Vrijdagavond alle minder belangrijke agendapunten afgedaan. Uit dien hoofde kwam dan ook tot slot de oogenschijnlijk simpele kwestie van de plaatsbepaling voor de volgende algemeene vergadering aan de orde. Eenvoudig bleef het zoolang het slechts ging om de voorgestelde keuze tusschen Maastricht en Scheveningen, aan welke laatstgenoemde plaats de Voorzitter kennelijk verknocht was geraakt. Het zou dan ook hiermede wel tot een eind zijn gekomen, als niet de mededeeling van den Voorzitter, dat het in de bedoeling lag bij die gelegenheid door Engelsche sprekers eenerzijds de strekking van de National Health Bill te doen uiteenzetten en daarnevens het instituut der dental hygienists te doen belichten, een geheel onverwachte discussie had gaande gemaakt. Van die dental hygienists, meisjes, die in den oorlog opgeleid en met veel succes onder militaire afdelingen werkzaam waren, had de Voorzitter groote verwachtingen, hetgeen Voermans de vraag ontlokte of het in het voornemen lag deze mondverzorgsters ook bij het Nederlandsche leger in te voeren. Scheffer, als chef van den militair tandheelkundigen dienst, gaf hierop een bevestigend antwoord, daarbij medede-

lend dat bereids vier meisjes in Engeland bij de R.A.F. in opleiding waren en daar ervaring zullen opdoen, nadat zij examen hadden gedaan. Na een hernieuwd onderzoek zouden zij dan den titel van dental hygienist verkrijgen. Daarnaast was in Utrecht een voorbereidende theoretische cursus voor tandarts-assistente gecreëerd, die acht weken zou duren en den weg opende tot opleiding voor dental hygienist. Voermans constateerde dat het hier ging om twee verschillende categorieën en vroeg of het de bedoeling was om de mondverzorgsters een deel van de tandheelkunst in het leger te laten uitoefenen, hetgeen in strijd zou zijn met de bestaande wetgeving. Met deze onverwachte mededeelingen was men eensklaps op een geheel ander terrein terecht gekomen dan de plaatsbepaling, die aan de orde was geweest. Sanders, die reeds tevoren van den Voorzitter de verzekering had gevraagd dat de bespreking van het instituut der dental hygienists alleen informatorisch bedoeld was en niet als inleiding voor een gedachtenwisseling over dit onderwerp, gaf uiting aan zijn bevremding dat de geschetste regeling was getroffen met den Hoofdinspecteur der Volksgezondheid zonder dat de Mij. daarin was gekend. Hij kon, naar hij verklaarde, voor deze handelwijze het parlementaire woord niet vinden en gaf de vergadering in overweging zich tegen dit „heillooze” plan te weer te stellen. Nu de oorlogstoestand had opgehouden te bestaan, was er geen aanleiding meer voor maatregelen, die in oorlogstijd als dringend konden worden beschouwd, maar nu van principieel belang waren en waarbij de Maatschappij kennelijk was gepasseerd. Spoorenberg storte olie op de golven door te verklaren dat van officieele onderhandelingen tusschen den hoofdinspecteur van de Volksgezondheid en den chef van den militair geneeskundigen dienst niets bekend was. Toestemming tot invoering van het instituut der mondverzorgsters zou zeker niet verleend worden, aangezien de uitoefening van tandheelkunst in eenigerlei — zij het ook beperkten vorm, bij de wet was geregeld. Er was, zoo verklaarde hij verder, iets anders noodig vooraleer deze meisjes, hoe bekwaam en nuttig ook, tot gebitsbehandeling konden worden toegelaten. Sanders stelde de vergadering hierna voor om den chef van den militair geneeskundigen dienst te verzoeken de beraamde maatregelen op te schorten tot de algemeene vergadering daarover een uitspraak zou hebben gedaan en met dit ietwat sensationeele slot werd de bijeenkomst tot den volgenden morgen verdaagd.

Pas op het laatst van den Zaterdagmiddag werd de aldus onderbroken onverwachte incidenteele behandeling van de kwestie der militaire mondverzorgsters tot een eind gebracht. De uitspraak van de algemeene vergadering, welke Sanders had verlangd, leverde in zooverre reeds moeilijkheden op dat zij, gelijk Scheffer later toelichte, noodeloos lang op zich zou moeten laten wachten. Ter wille van een spoedige beslissing gaf hij daarom de voorkeur aan overleg met het D.B. of een kleine commissie, namens de Mij. Met deze instructie gewapend toog niet minder dan een zestal, door den voorzitter daarvoor aangewezen collega's in raadkamer voor het redigeeren van een in te dienen motie. Aan de breede samenstelling van dit college ad hoc was de duur van de zitting recht evenredig en pas na een lange pauze trad Sanders als woordvoerder op het bestuurspodium. De mededeelingen van majoor Scheffer, zoo zeide hij, hadden een kort gepassioneerd optreden uitgelokt, hetwelk geen twijfel had overgelaten omtrent de meening der vergadering. Om deze stemming te converteeren in iets meer essentieels dan applaus diende de motie, waarvan hij vervolgens voorlezing deed. Daarin werd een beroep gedaan op den hoofdinspecteur van de Volksgezondheid en het hoofd van den militair geneeskundigen dienst om het instituut der mondverzorgsters op te schorten en de opleiding niet voort te zetten zoolang de Mij. niet in de gelegenheid zou zijn gesteld zich uit te spreken omtrent de noodzakelijkheid of wenschelijkheid van mondverzorgsters hier te lande. Tevens werd het D.B. verzocht zich met het hoofd van den militair geneeskundigen dienst in verbinding te stellen, opdat aan dien wensch gevolg zou worden gegeven. Om de zaak niet al te ingewikkeld te maken, zoo luidde zijn toelichting, was de algemeene vergadering uitgeschakeld in deze procedure en aan de Mij. overgelaten op andere wijze omtrent het gewraakte instituut der mondverzorgsters van haar zienswijze te doen blijken.

Opdat men zich een juist begrip zou kunnen vormen omtrent de taak der dental hygienists deelde Scheffer ten slotte nog mee, dat die naar het Engelsche voor-

beeld zou bestaan in voorlichting omtrent gebitsonderhoud, het maken van X-foto's en, als eenige tandheelkundige verrichting, het verwijderen van tandsteen en gebitsreiniging. Aangezien de troepen niet gesaneerd naar Indonesië vertrekken hoopte men met behulp van dental hygienisten de sanering verder op te voeren. De Voorzitter slaakte na de behandeling van dit onderwerp de verzoeking dat het aantal problemen voor de Mij, weer met één was gegroeid!

De Zaterdagmorgen-bijeenkomst werd ingeleid met de behandeling van het voorstel van de besturende commissie van het Steunorgaan tot het beschikbaar stellen van een studiebeurs van f 1500,— resp. f 1200,— gedurende vijf jaren voor de negentien kinderen van in den oorlog omgekomen collega's zoodra zij 18 jaar zullen zijn geworden. Van de leden der Mij, werd een vijfjarige bijdrage van f 16—f 20 of van f 80,— ineens verlangd. Veel nieuwsgierigheid naar niet-gepubliceerde details was er op het vroege uur niet. Alleen Weyerman informeerde of de Mij, zich in het verlangde van deze steunactie ook verplicht gevoelde zorg te dragen voor de nagelaten betrekkingen van ontijdig (door een ongeval bv.) bezweken collega's. Edel, als plaatsvervanger van den niet-aanwezigen penningmeester, maakte duidelijk, dat het hier een afgesloten groep betrof van kinderen van oorlogsslachtoffers, waarvoor de fondsen van het Steunorgaan niet toereikend waren. Verder werden de charitatieve bemoeiingen inzake de materiele gevolgen van bijzondere levens-risico's niet doorgetrokken. Roest greep de gelegenheid aan voor een laatste plekdooi ten gunste van het voorstel; hij zelf had de verlichting gezien in het milieu van een omgekomen collega, waarin slechts voor den zoon uit het gezin van 6 kinderen een dusdanige verzekering was gesloten. Hij gaf in overweging niet verder over het voorstel te praten, maar te doen, als zijnde de eenig juiste manier. Met deze aanmoediging werd het voorstel met algemeene stemmen aangenomen, in welk besluit de Voorzitter een compliment zag aan de beroepsorganisatie.

Thans was de baan vrij voor het laatste overgebleven agendapunt, waarvoor de tweede dag min of meer was vrijgehouden: de ziekenfondsangelegenheden. Ter inleiding van de gedachtenwisseling gaf Poelstra in zijn hoedanigheid van voorzitter van de C.Z.C. een gedetailleerd overzicht van de gebeurtenissen vanaf het begin van dit jaar, aansluitende op het secretariaele verslag over 1946. De feiten, die zich sindsdien hebben voorgedaan moesten, aldus de inleider, gezien worden tegen den achtergrond der gevolgde politiek, gebaseerd op de bekende H.B.-motie van 21 Juni van het vorige jaar. Tot die acute problemen behoorde in de eerste plaats de controversé polikliniek-huisbehandeling te Utrecht, welke echter tot bevrediging van de twee partijen werd opgelost door beide vormen te aanvaarden met inschrijving der verzekerden op naam van den gekozen tandarts.

Voorts was daar de ontevredenheid verwekkende regeling voor de vrijwillig-verzekerden, welke niet alleen de tandartsen, doch gelijkelijk ook de artsen en apothekers betrof. Ter oplossing was door een commissie ad hoc uit den Raad van Advies voor het Ziekenfondswezen een regeling ontworpen waarin de vrijwillig-verzekerden met de verplicht-verzekerden werden gelijkgesteld. In deze commissie was de tandheelkunde niet vertegenwoordigd, maar ook de artsen waren niet tevreden, omdat dit voorstel, dat de instemming had van de Mij, tot bev. der Geneeskunde, niet aan het oordeel der afdelingen was onderworpen. De noodtoestand deed de artsen toestemmen, als gevolg waarvan de tandartsen zich bij de getroffen regeling, met inbegrip van de verhoogde welstandsgrens, onder protest neerlegden.

Voor de financiering der schooltandverzorging was inmiddels een goede oplossing gevonden nu uit de middelen der ziekenfondsen geld beschikbaar werd gesteld.

Ten aanzien van het gebruik van silico-fosfaatcementen en de in de Prijzenbeschikking 1946 voorgeschreven prijsaanduiding waren besprekingen gevoerd met het bureau van de Prijsbeheersching, welke voor de toekomst een bevredigende oplossing deden verwachten.

Inzake de controle op de verrichtingen werden besprekingen gevoerd over den meest geschikten vorm, dien men meende te hebben gevonden door een in het leven te roepen Stichting, waarvan het eind-ontwerp den leden zal worden toegezonden. Een moeilijkheid werd gevormd doordat deze een vooruitloopen beteekende op een

wijziging van het Ziekenfondsenbesluit, zooals die vervat zal worden in de komende Ziekenfondswet. Intusschen was juist in de laatste dagen met het Staatstoezicht omtrent de controle overeenstemming bereikt, zoodat de Stichting binnenkort kan worden tegemoet gezien.

De voorgeschreven administratie had ook veel beroering verwekt, maar deze moest worden gezien in verband met de controle die daardoor alleen werd mogelijk gemaakt. De late toezending der formulieren was eensdeels gevolg van naderhand aangebrachte wijzigingen, daarnaast van gebrek aan het benodigde papier. De reactie in het land was heftig, zich uitende in besluiten om niet aan de voorschriften gevolg te geven. Persoonlijke voorlichting had verhelderend gewerkt, maar ten slotte was het H.B. genoodzaakt op 22 Februari een motie aan te nemen, waarin den leden werd opgedragen aan de administratieve voorschriften te voldoen. De C.Z.C. stond op het standpunt dat, indien de onuitvoerbaarheid mocht blijken, aan de hand der inmiddels opgedane ervaring nieuwe onderhandelingen met de ziekenfondsen zouden worden geopend. Poelstra was echter niet overtuigd dat van de tandartsen meer gegevens werden verlangd dan voor de eigen administratie der ziekenfondsen onontbeerlijk waren. Daarbij kwam dat de boekhouding der fondsen niet uniform was ingericht. Uit de gevraagde suggesties aan de hand van inmiddels opgedane ervaring resumeerde hij als ingebrachte bezwaren: de schending van het beroepsgeheim door het topografisch schema en de stoornis in een vlot verloop van het spreekuur door de eerste invulling der formulieren, die veel beknopter kon zijn en voor eerste hulp geen zin heeft, daar die toch niet wordt vergoed. Geklaagd werd ook over het groote tijdsverloop tusschen de plaatsing van protheses en de uitbetaling op het desbetreffende formulier. Na bespreking werd deze termijn tot 8 dagen teruggebracht, doch in de praktijk bleek niet veel verbetering, hetwelk de ziekenfondsen verontschuldigde met een beroep op overmacht. De plafondregeling van het verrichtingstarief was bedoeld om de tegenpartij geen wapen in de hand te drukken; de groote weerstand der ziekenfondsen berustte op vrees voor de financiële consequenties van ongebreidelde verrichtingen. De besprekingen, die over deze aangelegenheid gaande waren, hadden door gerezen moeilijkheden bij de onderhandelingen met het Staatstoezicht nog niet tot overeenstemming geleid, hoezeer de voorzitter der C.Z.C. ook had gehoopt op deze vergadering met een gunstig resultaat voor den dag te kunnen komen.

De momenteele toestand overziende constateerde hij dat de principieele kwesties nog onopgelost waren gebleven en aldus de spanning in de Mij. deden voortduren. Het verrichtingstarief achtte hij in wezen onvereinigbaar met het beroepsgeheim, het kon echter niet worden gemist. Het was gebaseerd op een bona fide uitoefening en zeker niet bedoeld om „profiteurs” in de kaart te spelen. De uitgaven die dit tarief met zich mee zou brengen werden echter ruimschoots gecompenseerd door het voordeel van minder ziekte-dagen en het opruimen van ontstekingshaarden door de eerste hulp.

Het was thans, zoo eindigde Poelstra, aan de leden der Mij. om te bepalen hoe deze urgente kwesties moesten worden opgelost, al bestond dienaangaande geen eensgezindheid. Wel was men het, zoo geloofde hij, eens over de wijze; n.l. door overleg met de ziekenfondsen, het Staatstoezicht en de Commissie van Advies voor het Ziekenfondswezen.

Na deze inleiding bracht de Voorzitter verslag uit van het resultaat van onderhandelingen met de Prijsbeheersching over enkele bepalingen uit de Prijzenbeschikking 1946, met name die over de in art. 11 voorgeschreven „prijslijst”, welke groote ontevredenheid had uitgelokt, doch die zonder voorkennis der Mij. was ingevoerd. Het D.B. had aanstonds pogingen aangewend om deze, met de praktijkopvattingen strijdige bepaling te doen intrekken en daartoe ook besprekingen gevoerd met het Staatstoezicht en den tandheelkundig inspecteur van de Volksgezondheid. Een en ander had er toe geleid dat de Prijsbeheersching bereid bleek den minister voor te stellen om enkele wijzigingen aan te brengen, waarbij ook het silicofosfaatcement onder de voor definitieve vulling toegelaten materialen zal worden opgenomen.

Ook had hij het gemis van een definitie omtrent hetgeen onder de „gebruikelijke afwerking” van een prothese en onder de „zeer bijzondere eischen” te dien aanzien moet worden verstaan, bij de bedoelde bespreking ter tafel gebracht; door de laatste

verkreeg de behandeling het karakter van die in de particuliere praktijk. Voorts had hij in overweging gegeven om een bepaling op te nemen waardoor de onbevoegde uitoefening efficiënter te bestrijden zou zijn. Zijn indrukken waren dat ten aanzien van de naar voren gebrachte moeilijkheden spoedig iets zou worden gedaan om aan de bezwaren tegemoet te komen.

Ten aanzien van de meest recente beslissingen in de voorafgegane H.B.-vergadering kwam men te vernemen, dat op grond van gerezen bezwaren, het niet-opvolgen van de administratieve voorschriften (H.B.-motie van 25 Februari j.l.) niet meer als oncollegiaal werd gebrandmerkt. Uit een breedvoerig debat over de toekomstige ontwikkeling van het ziekenfondswezen was gekristalliseerd een streven om, zonder af te wijken van de bestaande desiderata, tot een verhooging van het bestaande plafond te geraken. De praeses hoopte dat hiermede aan de alom heerschende ontevredenheid iets zou worden tegemoet gekomen.

Het algemeen debat over de ziekenfonsaangelegenheden werd voorafgegaan, maar in feite ingeleid door een interpellatie van Becker, die in een viertal vragen op evenzoo vele punten' critiek op het beleid van het D.B. in deze materie naar voren bracht. De overbruggingsregeling in den huidige vorm, (omtrent welke juistheid hij de meening van het D.B. vroeg, was de Mij., naar hij zeide, opgedrongen en deze had bij de getroffen regeling niet de plaats ingenomen, die haar toekwam. De leiding was na de bevrijding in zake ziekenfondskwesties niet veranderd bij vroeger, zij liep achter de feiten aan en werd daarbij voor beslissingen geplaatst, die niet in overeenstemming waren met de waardigheid van onderhandelende partij. De Mij. was in gebreke met het verstrekken van voldoende informatie, zoodat de leden niet genoegzaam op de hoogte waren om hun stem te laten hooren en achterna pas ontdekten wat aan de getroffen regelingen vastzit. Voorts achtte hij de afwijzende beslissing inzake het gebruik van silicofosfaatcement als duurzaam vulmateriaal een niet-nakomen van de getroffen overeenkomst. Wanneer het desbetreffend advies door een anoniem collega was gegeven had een krachtige houding moeten worden aangenomen. De Mij. had zich in het algemeen te lankmoedig getoond en hij bepleitte ten slotte de instelling van een bevoegd orgaan om in alle aangelegenheden der sociale tandheelkunde leiding te geven en naar buiten met gezag op te treden. Hij beseftte dat dit niet op staanden voet ging, maar in den loop van een paar jaren moest de Mij. in staat zijn bij beslissingen door haar deskundigen aan te bieden een advies, waarin de belangen van alle betrokkenen was rekening gehouden. Met het al of niet aanvaarden van dat advies stond of viel de medewerking der beroepsorganisatie.

Van der Heyde vertolkte het misnoegen van de afdeeling Noord-Brabant/Zeeiland over het feit, dat de C.Z.C. haar toezegging om, als pleister op de wonde der voorgeschreven administratie, vóór 1 April een verrichtingstarief tot stand te brengen, niet gestand kon doen. Het D.B. had eenzelfde belofte aan de afdeeling Limburg gedaan. Zijn hoop was nu nog gevestigd geweest op deze vergadering alwaar Poelstra nu had meegedeeld dat deze wensch niet op den gestelden datum kon worden vervuld. Wanneer nu wel, vroeg hij. Een en ander was voor genoemde afdeeling reden, daarbij gesteund door de afd. Limburg, de lijn strak te trekken en eventueel als uiterste consequentie de Mij. te verlaten. Hij was zich ten volle bewust dat hiermee de eenheid verbroken zou worden, maar had zijn hoop gevestigd op aanvaarding door de vergadering van een desbetreffende motie, waarin werd voorgesteld te besluiten, na overleg met de C.Z.C., de overbruggingsregeling per 1 April op te zeggen, ten einde per 1 Mei een aanvaardbare regeling in te voeren. Deze zou moeten omvatten een tandheelkundige verzorging overeenkomstig het N.P.P.-rapport. Contrôle op de verrichtingen conform de Prijzenbeschikking 1946, een maximale beperking van de administratie voor de tandartsen, een kwalitatieve contrôle namens de Mij. en een administratieve contrôle door de belanghebbende groepen: de ziekenfondsen, de Mij. en het Staatstoezicht. Mochten besprekingen met de betreffende instanties vóór 1 Mei tot geen resultaat voeren, dan zou moeten worden besloten om als deelnemende groep uit het ziekenfondswezen te treden tot het tijdstip waarop een aanvaardbare regeling zou zijn getroffen. Dit zou, zoo verklaarde Van der Heyde, een „fier" standpunt zijn, maar om der wille van het behoud der eenheid was zijn afdeeling bereid om ook met minder genoegen te nemen. Hij stelde in het

verloop van zijn toelichting o.a. als andere mogelijkheid: honoreering van alle verrichtingen overeenkomstig de statistische gegevens van het 3e kwartaal van het vorige jaar, hetgeen neerkwam op uitbetaling van f 0,52⁵ per ziel per jaar, tot het tijdstip waarop de definitieve regeling zou zijn ingevoerd. Een en ander goot hij in den vorm van drie voorstellen, welke hij in stemming gebracht wilde zien. Sanders achtte deze gelijktijdige indiening geen parlementair gebruik, komende het voorstel met de verste strekking het eerst daarvoor in aanmerking.

In tegenstelling tot de beide eerste sprekers liet Van Houten bezadigder toon hooren. Hij was n.l. overtuigd dat Becker en v. d. Heyde de vuist balden waar dit niet noodig was. In Rotterdam was oorspronkelijk met goedvinden van het Staats-toezicht een financieele regeling voor de eerste hulp naar praestatie; nadien was per 1 Januari het fixum ingevoerd. Ook ten aanzien van de prothese waren alle betalings-moeilijkheden ondervangen; de landelijke regeling heeft deze echter vervangen. Voor de invoering van het G-formulier was niet het Staatstoezicht verantwoordelijk, maar enkele invloedrijke ziekenfondsen. Ook de contrôle was in overeenstemming met de in de motie neergelegde verlangens, voldeed bij alle betrokkenen en had de goodwill bij de ziekenfondsen verhoogd, mede een gevolg van het feit dat de inspecteur de vergaderingen van de ziekenfondsen bijwoonde. De weg, die Van der Heyde wilde bewandelen was weliswaar de rechte, maar bezet met obstakels. Langs den omweg van redelijk overleg werd echter hetzelfde doel sneller bereikt.

Braat daarentegen, hoewel erkennende dat de motie der zuidelijke afdelingen min of meer het karakter had van een stok achter de deur, legde er den nadruk op dat het ging om het beleid van het D.B. en de C.Z.C. Hij erkende de prijs- en loon-politiek der regeering voor noodzakelijk, maar als daarbij een bepaald beroep werd aangetast in zijn rechten dan was tegenstand gerechtvaardigd en geboden. De Mij. was daardoor gedreven in de positie van den vakbond, wat, naar hij moest toegeven een „leelijk woord” was. De strijd voor het verrichtingstarief was noodig om het karakter van het vrije beroep te handhaven en om niet in de ambtenarij te worden gedreven. Bij de C.Z.C. was dit tarief in de overbrugging verloren gegaan. De leden moesten nu karakter toonen, opdat men nog met genoegen de praktijk kon uitoefenen. Wat was, in weerwil van de genoemde beminnelijkheid der betreffende instanties bereikt? Het fixum was voor vele collega's een financieele achteruitgang geweest, terwijl in veel praktijken het zwaartepunt gevormd werd door de eerste hulp. De invoering der voorgeschreven administratie was geschied buiten voldoende voorkennis der afdelingsziekenfondscommissies. Aan het slot van zijn betoog verzocht hij de vergadering ernstig om begrip te toonen voor de naar voren gebrachte bezwaren, welk begrip voor de moeilijkheden bij de andere afdelingen ontbrak; saneering was op het platteland eenvoudig onuitvoerbaar.

Evers plaatste zich op het standpunt van de regeering, die in het aangezicht van de algemeene verarming genoodzaakt was de prijzen laag te houden. Zij zou niet gedoogen dat, ter voldoening aan de geuite wenschen, de ziekenfondsen de meerdere kosten ervan voor hun rekening zouden willen nemen. Hij voorzag in geval van een conflict uitbreiding van het aantal klinieken, iets wat de Mij. juist niet wilde. Men mocht niet vergeten dat de tandheelkunde slechts een bescheiden plaats in het geheel van de gezondheidszorg innam en als dezerzijds maatregelen werden genomen, waardoor de gezondheidszorg werd benadeeld, zou het aanzien van de tandheelkunde een geduchten klap krijgen. Liever wilde hij tijdelijk berusten dan ten koste van de patiënten bepaalde verbeteringen af te dwingen, een houding, het beroep onwaardig. Het principe moest zijn: „eerst de patiënt en dan ik”.

Wat naar zijn meening diende te geschieden was decentralisatie om rekening te kunnen houden met de sterk uiteenlopende plaatselijke en gewestelijke toestanden onder inachtneming van algemeene richtlijnen. Een uniforme regeling voor het geheele land was gebleken niet geschikt te zijn, om allen tevreden te stellen en men kon niet de Mij. de dupe maken van plaatselijke omstandigheden, die wellicht rechtvaardigden om er een afzonderlijke regeling voor te treffen. Alleen op deze wijze was het mogelijk iedereen te verzoenen.

Ook Berman voelde zich geroepen de vigeerende regeling op ziekenfonds-gebied te verdedigen, die, vergeleken bij de vroegere toestanden, tot een zeer nuttige

ordering op dit terrein had geleid. Ook de verheffing van de vrijwillige verzekering (voorheen de eenige, maar zeer gebrekkige vorm) tot het peil der verplichte verzekering beschouwde hij als een groote verbetering. Welke ook de bezwaren tegen klinieken mochten zijn, steekhoudende argumenten waren, zoo zeide hij, nog niet tegen het werk van deze inrichtingen ingebracht. Naast het fixum waren er ook nog wel belangrijke inkomsten uit andere praestaties (o.a. protheses) die daarvoor een compensatie vormden, welke via de statistiek ook de overheid niet onbekend was, zoodat als geheel genomen er geen reden was om al te veel te „jammeren” over het lage fixum. De kwestie der administratieformulieren vond hij niet belangrijk en de bezwaren van het platteland moesten voor een deel gezocht worden in den omvang der ziekenfondspraktijken, waar een cijfer als 12.000 ingeschrevenen niet zeldzaam was.

Ook **K r a n e n b u r g** trok een vergelijking tusschen de vooroorlogschē positie der tandheekunst en die van thans, waarbij hij op verschillend terrein grooten vooruitgang constateerde. Bij de diverse regeeringsinstanties had ons beroep een te waardeeren goodwill bereikt, blijkende uit de benoeming van tandartsen in ambtelijke functies. Het ziekenfondswezen was de tandheekunde niet vijandig gezind, maar zijn belangen lagen anders dan die der tandartsen. Het D.B. en de C.Z.C. hadden zich naar zijn meening duizendkunstenaars getoond bij de uitvoering van hun omvangrijke taak en het was niet rechtvaardig ontevreden te zijn, waar dankbaarheid in de eerste plaats geboden was.

Na de lunch kreeg **P o e l s t r a** wederom het woord, eerstens om te antwoorden op in den ochtend gestelde vragen. De verhooging van de welstandsgrens was een uitvloeisel van de verhooging van de loongrens in de Ziekwet. In de commissie van advies waren de tandartsen de eenige tegenstanders, zoodat met het besluit genoegen moest worden genomen. Tegen het niet handhaven van de welstandsgrens waren maatregelen in uitzicht gesteld. De deelnemers waren, zoo ging hij voort, gekant tegen de figuur van den commissaris voor het ziekenfondswezen als gevolg van het in het Ziekenfondsenbesluit gehuldigde leidersbeginsel. In plaats van dezen functionaris is gekomen de commissie van advies, in de toekomst op te volgen door den ziekenfondsraad.

Komende tot de geuite critiek verklaarde hij in de eerste plaats daarin gezocht te hebben naar „bouwsteenen” om het werk te kunnen voortzetten. Hij had ze gevonden en verklaarde zich bereid de werkzaamheden daarmee voort te zetten en te trachten acute verlangens zooveel als bereikbaar was, te verwezenlijken. Van de aanvaarde principes zou niet worden afgeweken; voor het nagestreefde verrichtingstarief was echter overleg met de ambtelijke instanties geboden, overleg, gebaseerd op overtuigende argumenten. Doel was de spoedige invoering van een verrichtingstarief; mocht het niet bereikbaar zijn dan te trachten een verhooging van het plafond tot b.v. f 0,50 te verkrijgen. Ten aanzien van bezwaren tegen de administratieve voorschriften had hij de toezegging van een plaatselijke regeling, waardoor een vlot verloop van het spreekuur werd bereikt. Hij verwachtte in den loop van April tot een regeling te kunnen geraken; mocht dit onverhoopt niet gelukken, dan zouden de zuidelijke afdelingen zich dienen te beraden of zij de leiding nog zouden blijven volgen om de Mij. niet in moeilijkheden te brengen. Een wijziging van de motie zou de mogelijkheid kunnen scheppen.

De **V o o r z i t t e r** van zijn kant vroeg zich af of het D.B. inderdaad niet krachtig genoeg was opgetreden. Hij gaf de verzekering dat het D.B. in de gegeven constellatie zijn uiterste best had gedaan om het mogelijke te bereiken. Daartoe was het ook voor de toekomst alleen in staat als de eenheid bewaard bleef en namens „alle” leden kon worden opgetreden. Op den abnormalen toestand van een tekort aan tandartsen kon het beleid van de Mij. niet ingesteld zijn; eens komt de tijd dat alles een meer normaal aspect verkrijgt. In afwachting daarvan kon men alleen trachten er aan te moeten komen, als uitgangspunt was dit tekort niet geschikt. Komende tot de voorgestelde moties sprak hij op grond van de ervaring als zijn overtuiging uit dat „breken” met de overheid de meest funeste gevolgen zou hebben. Een dergelijke houding was niet „fier” maar kortzichtig. Wellicht lag bij het veelvuldige overleg de fout in een teveel aan contact met de overheid en een tekort aan bespreking met de ziekenfondsen, waardoor een zekere gevoeligheid was gewekt. Hij was niettemin van oordeel

dat goede tandheelkunde — eerste voorwaarde voor een goede verstandhouding Met de ziekenfondsen — alleen mogelijk was bij een evenredige honoreering. Het verwijt dat de periferie niet voldoende was ingelicht, schreef de voorzitter toe aan de omstandigheid dat juist de collega's uit de Zuidelijke afdelingen gemeend hadden zich uit de C.Z.C. te moeten terugtrekken. Evenals dezen begrip voor hun moeilijkheden verlangden, verzocht hij hetzelfde voor de omstandigheden waarin het D.B. geplaatst was.

In tweede instantie verklaarde Braat dat hij in de toezeggingen van den voorzitter van de C.Z.C. een lichtpunt zag; het aandringen der zuidelijke afdelingen op snelheid van handelen betrof alleen de overbrugging, van al het andere was hij overtuigd dat dit slechts in een rustige sfeer voorbereid kon worden om eenig succes te bereiken.

Ook Becker gaf nog een toelichting; het was niet zijn bedoeling het extreme standpunt der Zuidelijke afdelingen in te nemen; een verbreken van de relaties met de overheid beschouwde hij als finest. De toenemende socialiseering der tandheelkunst vervulde hem echter met zorg; vandaar zijn advies om tijdig tot deskundige, onweerlegbare voorstellen te geraken. De toekomst 'baarde ook den' voorzitter zorg, daarom was een studiec commissie ingesteld om plannen te ontwerpen voor een doeltreffende tandheelkundige verzorging van het Nederlandsche volk, welke commissie binnenkort met haar werkzaamheden zou beginnen.

Bleven na deze verzoenende uitspraken nog enkele vragen en antwoorden. Zoo was van Nouhuys niet bevredigd door de gegeven verklaring voor de verhooging van de welstandsgrens; de motieven die de regeering had laten gelden voor de daarbij betrokken groep verzekerden waren evenzeer van kracht voor de tandartsen. Van Heemskerk Duker was nieuwsgierig naar de bestemming van de daaruit voortvloeiende meerdere inkomsten voor de ziekenfondsen, welke volgens Poelstra in het Vereveningsfonds werden gestort. De groote achterstand in de administratie belette een juist inzicht.

Hierna werd de inmiddels gewijzigde motie Van der Heyden, waarin op grond van de groote ontstemming onder de bij de ziekenfondsen aangesloten tandartsen over het ongewijzigd voortbestaan van de overbruggingsregeling, althans opheffing van de onoverkomelijke bezwaren van de administratieve voorschriften voor de eerste hulp wordt verlangd en het D.B. opdracht wordt gegeven tot dat doel op korten termijn nieuwe besprekingen te openen.

Na dit symbool van de geredde eenheid werd de C.Z.C. in haar oude samenstelling gehandhaafd. Alleen werden ter uitbreiding van het ledental op zeven, voor Friesland (platteland) Engelsma en voor Amsterdam (groot stad) Smits bij acclamatie toegevoegd.

Bleef hierna alleen nog de rondvraag. Eenige aanwezigen vroegen inlichtingen omtrent de mogelijkheid tot het sluiten van een ouderdomsverzekering en aanverwante voorzieningen door bemiddeling van de Mij., alsmede omtrent een te verleenen steun aan jonge collega's bij vestiging. De reorganisatie-commissie, aldus het voorzitterlijk antwoord, zal zich ook met deze aangelegenheden bezig houden! Op een vraag naar de distributie van auto's voor houders van buitenpraktijken gaf Spoorenberg een technische uiteenzetting van de toewijzing aan artsen in het algemeen. Gegeven de wanverhouding tusschen vraag en aanbod op dit terrein waren de vooruitzichten niet hoopgevend.

Hiermede was de vergadering aan het einde gekomen van haar werkzaamheden. Als laatste spreker nam Van Hasselt plaats voor de microfoon en zeide onbevredigd naar huis te gaan als niet een enkel woord was gericht tot het D.B., in de eerste plaats den voorzitter. Meermalen waren zijn gedachten terug gegaan naar de Jaarvergadering in 1946 toen de golven van misverstand deinden, die de stemming onder de collega's niet bevorderden. In het sindsdien verstreken jaar was op den nieuwen koers gevaren en hard gewerk. Gezien den ijver en toewijding van Stork om zijn toenmaals gedane beloften na te komen, paste een woord van groote erkentelijkheid. In een langdurig applaus gaven de aanwezigen blijk van hun instemming met deze onverwachte hulde.

B.